

INTEGRACIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN PRL

INTEGRACIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN PRL

La integració de la perspectiva de gènere en la prevenció de riscos laborals és una necessitat.

L'OIT ha manifestat de forma continuada una gran preocupació per la protecció de la salut de la dona treballadora durant la situació d'embaràs, part recent i període de lactància, ha creat en la seva pàgina web, <http://www.ilo.org>, el link Gènere, des d'on es pot accedir als aspectes més importants en aquesta matèria.

La Constitució Espanyola de 1978 en l'article 14 estableix que: "Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social".

Amb l'afirmació d'aquest principi de no discriminació es dona una passa cap endavant en la supressió d'aquelles normes que prohibien determinats treballs a les dones a fi de protegir la seva salut, per això, l'acció legislativa només pot recolzar-se en raons biològiques derivades de l'embaràs o maternitat i no en raons exclusivament basades en les diferències de sexe.

Amb l'aprovació de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de Prevenció de Riscos Laborals (LPRL), es reconeix el dret dels treballadors a una protecció eficaç i integral en matèria de seguretat i salut.

El matís relatiu a gènere en la prevenció de riscos laborals no ha de prendre's com un motiu diferenciador que pugui entendre's com un factor discriminatori, sinó tot al contrari. D'aquí la importància d'incloure els aspectes de gènere en les avaluacions de riscos laborals perquè el treball, la seva organització i els equips usats estiguin dissenyats per adaptar-se a la persones i no al contrari.

Quins són els riscos des d'una perspectiva de gènere?

La doble presència. Situació que viuen les persones que han de compaginar les demandes que es donen en l'àmbit laboral amb aquelles que es donen en l'àmbit domèstic i que afecta fonamentalment les dones.

L'assetjament sexual és un risc derivat del treball poc reconegut i assumit per la societat i la patronal, s'han hagut d'afrontar a ell des de la seva incorporació al mercat laboral.

Condicions laborals específiques de les dones. Davant un treball del mateix valor les dones cobren entre un 25-30% menys que els homes. Les dones tenen un menor accés a la formació i a la promoció. La necessitat d'haver de demostrar contínuament la seva vàlua professional, l'exigència social quant a la seva imatge, etc.

Raons biològiques i que afecten la maternitat, reproducció i lactància. El treball, embaràs i lactància són en principi compatibles amb l'activitat professional, el problema sorgeix quan les condicions en què s'hagi de realitzar puguin resultar perjudicials per a la salut de la treballadora o la salut del seu fill o filla. Hauran d'incorporar-se també com a riscos específics de gènere aquells aspectes relacionats amb la menopausa.

En els treballs ocupats majoritàriament per dones predominen els riscos relacionats amb les postures de treball inadequades, massa temps de peu, treballs repetitius, manipulació d'objectes de poc pes i riscos psicosocials relacionats amb l'organització del treball. No obstant això, els riscos a què es troben exposats els homes estan més relacionats amb la seguretat i amb la higiene.

A més a més, estudis sobre la població en general i sobre grups ocupacionals en particular, evidencien que les dones, en determinades ocupacions, tenen més problemes de salut que els homes que realitzen una mateixa tasca.

Les metodologies d'identificació i intervenció de riscos amb un enfocament de gènere han de tenir especialment en compte tres aspectes:

L'ergonomia en el treball

Riscos. La població femenina treballadora presenta més risc de patir lesions múscul-esquelètiques degut, d'una banda, al tipus de treball que solen exercir, implica la realització de moviments repetitius i, d'altra, a la seva pròpia fisiologia; en tenir menys força muscular que els homes, les mateixes condicions de treball tenen efectes majors sobre elles.

Mesures preventives. L'avaluació de riscos ha de tenir en compte les diferències biològiques i la interacció tasca/lloc de treball. A més a més, la vigilància de la salut ha de contemplar la percepció del dolor múscul-esquelètic com un instrument precoç d'alteracions de la salut en el treball.

El risc químic

Riscos. Molts dels sectors d'activitat ocupats majoritàriament per dones utilitzen substàncies químiques en sectors com l'agrari, tèxtil, calçat, neteja etc. A causa de les diferències anatòmiques, fisiològiques o bioquímiques les substàncies químiques poden afectar d'una manera específica la població femenina.

Mesures preventives. S'han de determinar les substàncies químiques presents als llocs de treball i els possibles efectes que poden tenir per a la salut de les treballadores.

L'organització del treball

Riscos. Els llocs de treball ocupats per dones poden mostrar en major grau falta de control i autonomia, ritmes excessivament accelerats, assignació de tasques que se superposen en el temps i haver de donar resposta a demandes de diferents persones. Tot això pot traduir-se en problemes d'estrès i ansietat.

Mesures preventives. La metodologia d'identificació de riscos ha de ser capaç d'identificar el conjunt de les dimensions de l'organització del treball que puguin afectar la salut i incorporar la doble presència com una dimensió de l'organització del treball.

INTEGRACIÓN DE LA PERSPECTIVA DE GÉNERO EN PRL

Per a més informació
971 764 488
Gabinet tècnic PRL
UGT Illes Balears

D.L.: PM/265-2011

Govern de les Illes Balears

Conselleria de Turisme i Treball
Direcció General de Salut Laboral

www.ugtprevencio.es

INTEGRACIÓN DE LA PERSPECTIVA DE GÉNERO EN PRL

Para más información
971 764 488
Gabinete técnico PRL
UGT Illes Balears

INTEGRACIÓN DE LA PERSPECTIVA DE GÉNERO EN PRL

La integración de la perspectiva de género en la prevención de riesgos laborales es una necesidad.

La OIT ha manifestado de forma continuada una gran preocupación por la protección de la salud de la mujer trabajadora durante la situación de embarazo, parto reciente y período de lactancia, ha creado en su página web, <http://www.ilo.org>, el link Género, desde donde se puede acceder a los aspectos más importantes en esta materia.

La Constitución Española de 1978 en su artículo 14 establece que: "Los españoles son iguales ante la ley, sin que pueda prevalecer discriminación alguna por razón de nacimiento, raza, sexo, religión, opinión o cualquier otra condición o circunstancia personal o social".

Con la afirmación de este principio de no discriminación se da un paso hacia adelante en la supresión de aquellas normas que prohibían determinados trabajos a las mujeres con el fin de proteger su salud, por ello, la acción legislativa solo puede apoyarse en razones biológicas derivadas del embarazo o maternidad y no en razones exclusivamente basadas en las diferencias de sexo.

Con la aprobación de la Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales (LPRL), se reconoce el derecho de los trabajadores a una protección eficaz e integral en materia de seguridad y salud.

El matiz relativo a género en la prevención de riesgos laborales no debe tomarse como un motivo diferenciador que pueda entenderse como un factor discriminatorio, sino todo lo contrario. De aquí la importancia de incluir los aspectos de género en las evaluaciones de riesgos laborales para que el trabajo, su organización y los equipos usados estén diseñados para adaptarse a la personas y no al contrario.

¿Cuáles son los riesgos desde una perspectiva de género?

La doble presencia situación que viven las personas que han de compaginar las demandas que se dan en el ámbito laboral con las que se dan el ámbito doméstico, afecta fundamentalmente a las mujeres.

El acoso sexual es un riesgo derivado del trabajo poco reconocido y asumido por la sociedad y la patronal, han debido afrontarse a él desde su incorporación al mercado laboral.

Condiciones laborales específicas de las mujeres. Ante un trabajo del mismo valor las mujeres cobran entre un 25-30% menos que los hombres. Las mujeres tienen un menor acceso a la formación y a la promoción. La necesidad de tener que demostrar continuamente su valía profesional, la exigencia social en cuanto a su imagen, etc.

Razones biológicas y que afectan a la maternidad, reproducción y lactancia. El trabajo, embarazo y lactancia son en principio compatibles con la actividad profesional, el problema surge cuando las condiciones en que deba realizarse puedan resultar perjudiciales para la salud de la trabajadora o la salud de su hijo o hija. Deberán incorporarse también como riesgo específico de género aquellos aspectos relacionados con la menopausia.

En los trabajos ocupados mayoritariamente por mujeres predominan los riesgos relacionados con las posturas de trabajo inadecuadas, demasiado tiempo de pie, trabajos repetitivos, manipulación de objetos de poco peso y riesgos psicosociales relacionados con la organización del trabajo. Sin embargo, los riesgos a los que se encuentran expuestos los hombres están más relacionados con la seguridad y con la higiene.

Además, estudios sobre la población en general y sobre grupos ocupacionales en particular, evidencian, que las mujeres, en determinadas ocupaciones, tienen más problemas de salud que los hombres que realizan una misma tarea.

Las metodologías de identificación e intervención de riesgos con un enfoque de género han de tener especialmente en cuenta tres aspectos:

La ergonomía en el trabajo

Riesgos. La población femenina trabajadora presenta más riesgo de sufrir lesiones músculo-esqueléticas debido, por una parte, al tipo de trabajo que suelen desempeñar, implica la realización de movimientos repetitivos y, por otra, a su propia fisiología; al tener menos fuerza muscular que los hombres, las mismas condiciones de trabajo tienen efectos mayores sobre ellas.

Medidas preventivas. La evaluación de riesgos debe tener en cuenta las diferencias biológicas y la interacción tarea/puesto de trabajo. Además, la vigilancia de la salud debe contemplar la percepción del dolor musculoesquelético como un instrumento precoz de alteraciones de la salud en el trabajo.

El riesgo químico

Riesgos. Muchos de los sectores de actividad ocupados mayoritariamente por mujeres utilizan sustancias químicas en sectores como el sector agrario, textil, calzado, limpieza etc. Debido a las diferencias anatómicas, fisiológicas o bioquímicas las sustancias químicas pueden afectar de una manera específica a la población femenina.

Medidas preventivas. Se deben determinar las sustancias químicas presentes en los puestos de trabajo y los posibles efectos que pueden tener para la salud de las trabajadoras.

La organización del trabajo

Riesgos. Los puestos de trabajo ocupados por mujeres pueden mostrar en mayor medida falta de control y autonomía, ritmos excesivamente acelerados, asignación de tareas que se superponen en el tiempo y tener que dar respuesta a demandas de diferentes personas. Todo esto puede traducirse en problemas de estrés y ansiedad.

Medidas preventivas. La metodología de identificación de riesgos debe ser capaz de identificar el conjunto de las dimensiones de la organización del trabajo que puedan afectar a la salud e incorporar la doble presencia como una dimensión de la organización del trabajo.

INTEGRACIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN PRL

Govern de les Illes Balears

Conselleria de Turisme i Treball
Direcció General de Salut Laboral

www.ugtprevencio.es